

Tárgytematika

Félév:	2011/12/1
Tárgynév:	Egyetemes művelődéstörténet
Tárgykód:	ANTKAA2011
Felelős szervezet neve:	Társadalomtudományi, Felnőttképzési és Közművelődési Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA17
Tárgyfelelős neve:	Szabaczky Edit

Oktatás célja:

A tárgy tanulása során a hallgatók ismerjék meg az alapvető stílus-és eszmetörténeti korszakokat, fontosabb fogalmakat, személyeket; ismerjék meg a művelődéstörténet kiemelkedő alkotásait, azok hatásait, gondolkodásformáló, stílusalakító, szerepét. Legyen rálátásuk bizonyos technika-és tudománytörténeti tényezőkre, elsősorban azokra, amelyek szervesen illeszkednek a művelődéstörténethez. Célunk, hogy a művelődéstörténet kapcsán adjunk némi történeti háttérrel, irodalomtörténeti tájékozottságot, zenekultúrában való eligazodási pontokat, úgy hogy az említettek elősegítsék egy megalapozott átfogó művelődéstörténeti tudásanyag megszerzését.

A fenti célokat figyelembe véve kell megismertetni a hallgatókat a kultúrtörténet legfontosabb összefüggéseivel. Lényeges kiemelni egy-egy személyiséget is, és megismertetni azok művelődéstörténeti-eszmetörténeti szerepét. Láttatnunk kell az anyagi és szellemi kultúra összefüggéseit, a politika, gazdaság, társadalom, kultúra kölcsönhatásait, értékőrző feladatait.

Tantárgy tartalma:

1. Az őskori kultúra
2. Ókori Kelet
3. Ókori görög-római kultúra
4. Középkor: periodizálás, szerzetesrendek, lovagok, lovagrendek, egyetemek
5. Európa kulturális, tudományos fejlődése 15-17. század
6. Protestáns reform / előzmények, irányzatok/; katolikus restauráció
7. Afelvilágosodás Európában
8. Ipari forradalom és hatásai
9. Romantika, realizmus, naturalizmus
10. Aszázadforduló
11. Akét világháború közötti Európa főbb jellemzői
12. Avilág 1945 után
13. Akulturális örökség története

Számonkérési és értékelési rendszere:

A hallgatók az előadások és a szemináriumok anyaga alapján ismerjék a történelmi összefüggéseket, el tudják helyezni egy - egy korszak uralkodóit, tudják értékelni azok politikai jelentőségét. Ismerjék a korra vonatkozó legfontosabb forrásokat, topográfiát, az események gazdasági, kulturális stb. hatásait.

A félév folyamán minden nappali tagozatos hallgatónak kiselőadás formájában ismertetnie kell az általa választott szemináriumi témát. / Nem felolvasásról, kiselőadásról van szó! / Az előadó ismerje a téma szakirodalmát, az esetleges

Tárgytematika

Félév:	2011/12/1
Tárgynév:	Egyetemes művelődéstörténet
Tárgykód:	ANTKAA2011
Felelős szervezet neve:	Társadalomtudományi, Felnőttképzési és Közművelődési Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA17
Tárgyfelelős neve:	Szabaczký Edit

Számonkérési és értékelési rendszere:

vitás kérdéseket. A félév teljesítésének másik kritériuma a választott témából 5-10 oldal közötti terjedelemben egy beadandó dolgozat elkészítése szakszerű jegyzetapparátussal és formai követelményekkel, mely leadási határideje: a szorgalmi időszak utolsó hete. Minden levelező tagozatos hallgatónak kötelezően készítenie kell egy minimum 5 oldalas beadandót, rövid kivonatot a tematikában feltüntetett ajánlott irodalmi listán található egy - szabadon választott - könyvből szakszerű jegyzetapparátussal és formai követelményekkel! A leadási határidő levelező tagozaton: az utolsó konzultáció! **Plágium leadása szigorúan TILOS!**

A félév zárása : vizsga(előadások anyaga+kötelező irodalom+az ajánlott irodalmakból egy könyv elolvasása és bemutatása röviden)

Kötelező irodalom:

Kötelező irodalom előadásra:

Drabancz M. Róbert(szerk.): Művelődéstörténet. Nyíregyháza, Krúdy KvK, 2009.

E. J. Hobsbawm: A birodalmak kora, 1875-1914. Bp., Pannonica Kiadó, 2004. 224-266.

E. J. Hobsbawm: A szélsőségek kora. A rövid 20. század története 1914-1991. Bp., Pannonica Kiadó, 1998. 173-192., 475-527.

Erdősi Péter - Sonkoly Gábor(szerk.): A kulturális örökség. Bp., L'Harmattan - Atelier, 2004. 97-132., 371-390.

Katus László: A középkor története. Bp., Pannonica-Rubicon, 2001. 1-15., 69-104., 324-342. vagy **Klaniczay Gábor** (szerk.): Európa ezer éve: A középkor I., II. Bp., Osiris, 2005. I. kötet: 117-132., 205-211., 232-243., 313-323., II. kötet: 9-35., 275-309., 323-335.

Léderer Emma: Egyetemes művelődéstörténet. Bp., Aqua, 1992. 1-324.

Póor János(szerk.): A kora újkor története. Bp., Osiris, 2009. 283-348.

Sonkoly Gábor: A kulturális örökség fogalmának értelmezési és alkalmazási szintjei. In: Regio, 2000. 4. szám, 45-66.

Vadász Sándor(szerk.): 19. századi egyetemes történelem 1789-1914. Bp., Korona Kiadó, 2005. 156-159., 164-173.

www.enciklopedia.fazekas.hu/index2.htm <<http://www.enciklopedia.fazekas.hu/index2.htm>>: klasszicizmus, romantika, realizmus, naturalizmus, szecesszió, avantgárd

Ajánlott irodalom a szemináriumra:

Ókori Kelet, Görög, Róma

Alföldy Géza: Római társadalomtörténet. Bp., Osiris, 2000.

Bosworth, A. B.: Nagy Sándor. A hódító és birodalma. Bp., Osiris, 2002.

Castiglione László: Az ókor nagyjai. Bp., Akadémiai Kiadó, 1982.

Tárgytematika

Félév:	2011/12/1
Tárgynév:	Egyetemes művelődéstörténet
Tárgykód:	ANTKAA2011
Felelős szervezet neve:	Társadalomtudományi, Felnőttképzési és Közművelődési Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA17
Tárgyfelelős neve:	Szabaczký Edit

Kötelező irodalom:

- Dobrovits Aladár:** Egyiptom és az antik világ. Bp., 1979.
- Ferenczy Endre - Maróti Egon - Hahn István:** Az ókori Róma. Bp., Tankönyvkiadó, 1992.
- Hahn István:** Istenek és népek Bp., Minerva, 1980.
- Hahn István:** Naptári rendszerek és időszámítás. Bp., Gondolat, 1983.
- Hahn István:** Róma istenei. Bp., Gondolat, 1975.
- Hegy Dolores - Kertész István - Németh György - Sarkady János:** A görög történelem a kezdetektől Kr. e. 30-ig. Bp., Osiris, 2002.
- Historia Augusta** Bp., Gondolat, 1968.
- Kákósy László:** Az ókori Egyiptom története és kultúrája. Bp., Osiris, 2005.
- Kákósy László:** Egy évezred a Nílus völgyében. Bp., Gondolat, 1970.
- Kákósy László:** Ré fiai. Bp., Gondolat, 1979.
- Kertész István:** Az ókori olümpiai játékok története. TF tankönyv, Bp., 1996.
- Lancel, Serge:** Hannibál. Bp., Osiris, 2005.
- Magánélet a római császárok korában.** Bp., Corvina, 2011.
- Majoros József:** Római élet. Bp., Gemini, 1996.
- Németh György (szerk.):** Államéletrajzok. Bp., Osiris, 2003.
- Oppenheim, Leo:** Az ókori Mezopotámia. Bp., Gondolat, 1972.
- Pallotino, Massimo:** Az etruszkok. Bp., Gondolat, 1980.
- Ritoók Zsigmond (szerk.):** Görög történetírók. A világirodalom klasszikusai. Bp., Európa, 1988.
- Salles, Catherine:** Hétköznapi élet a római császárok korában. Bp., Corvina, 2008.
- Szabó Árpád:** Hellasz hősei. Bp., Móra, 1985.
- Trencsényi-Waldapfel Imre:** Mitológia. Bp., Gondolat, 1974.
- Utcenko, Sz. L.:** Julius Caesar. Bp., Gondolat, 1983.

EGYETEMES MŰVELŐDÉSTÖRTÉNET- Középkor

- Batkin, Leonid:** Az itáliai reneszánsz. Bp., Gondolat, 1986.
- Bloch, Marc:** Feudális társadalom. Bp., Osiris, 2002.
- Bloch, Marc:** Gyógyító királyok. Bp., Osiris, 2005.
- Burton, Rosemary:** Nagy felfedezők utazásai. Bp., Magyar Könyvklub, 1994.
- Duby, Georges:** A katedrálisok kora. Bp., Gondolat, 1984.
- Duby, Georges:** A nő a középkorban. Bp., Corvina, 2000.
- Huizinga, Johan:** A középkor alkonya. Bp., Európa, 1979.
- Kerrigan, Michael:** Kínzóeszközök. Bp., Hajja és Fiai, 2001.
- Kristeller, Paul O.:** Szellemi áramlatok a reneszánszban. Bp., Magvető, 1979.
- Kulcsár Zsuzsanna:** Így éltek a lovagkorban - Nyugat-Európa a XI-XIV. században. Bp., Helikon, 2007.
- Le Goff, Jacques:** Értelmiség a középkorban. Bp., Gondolat, 1978.
- Montanari, Massimo:** Éhség és bőség. A táplálkozás európai kultúrtörténete. Atlantisz, Bp., 1996.

Tárgytematika

Félév:	2011/12/1
Tárgynév:	Egyetemes művelődéstörténet
Tárgykód:	ANTKAA2011
Felelős szervezet neve:	Társadalomtudományi, Felnőttképzési és Közművelődési Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA17
Tárgyfelelős neve:	Szabaczký Edit

Kötelező irodalom:

Pirenne, Henri: A középkori gazdaság és társadalom története. Bp., Gondolat, 1983.

Rogers, Michael: A hódító iszlám. Bp., Helikon, 1976.

Runciman, Steve: A kereszties hadjáratok története. Bp., Osiris, 2002.

Zombori István: Lovagok és lovagrendek Bp., Kozmosz, 1988.

EGYETEMES MŰVELŐDÉSTÖRTÉNET - 16-18.sz.

Barbier, Frédéric: A modern Európa születése - Gutenberg Európája. Bp., Kossuth, 2010.

Braudel Fernand: A mindennapi élet struktúrái: a lehetséges és a lehetetlen. Bp., Gondolat, 1985.

Braudel Fernand: A Földközi-tenger és a mediterrán világ II. Fülöp korában. Bp., Akadémia, 1996.

Chadwick, Owen: Reformáció. Bp., Osiris, cop. 2003.

Chaunu, Pierre: A klasszikus Európa. Bp., Osiris, 2001.

Chaunu, Pierre: Felvilágosodás. Bp., Osiris, 1998.

Danzer-Kantof, Boris: A hétköznapi élet Napóleon korában. Bp., Corvina, 2005.

Delumeau, Jean: A reneszánsz. Bp., Osiris, 1997.

Diederiks, H., A., et alii (szerk.): Nyugat-európai gazdaság- és társadalomtörténet. Bp., Osiris, 1995.

Duby G. - Mandrou R.: A francia civilizáció ezer éve. Bp., Gondolat, 1975.

Friedenthal, Richard: Luther élete és kora. Bp.: Gondolat, 1983.

Furet, Francois: A francia forradalom története, 1770-1815. Bp., Osiris, 1999.

Hahner Péter: A nagy francia forradalom kisenciklopédiája. Bp., Minerva, 1989.

Hobsbawn, E. J.: A forradalmak kora 1789-1848. Bp., Kossuth, 1988.

Imhof, Ulrich: A felvilágosodás Európája. Bp., Atlantisz, cop. 1995.

Johnstone, Michael: Szabadkőművesek. Bp., Saxtom, 2007.

Köpeczi Béla: XIV. Lajos. Bp., 1987.

Machiavelli, Niccolo: A fejedelem. Bp., Maecenas, cop. 1993.

MacNulty, Kirk W.: A szabadkőművesség jelképei, titkai, jelentősége. Bp., Kossuth, 2006.

McGrath, Alister E.:Kálvin. Bp., Osiris, 2001.

Poór János: Madame Pompadour. Bp., Akadémiai Kiadó, 1988.

Soubul, Albert: A francia forradalom története. Bp., 1999.

Tulard, Jean: Napóleon. Bp., Osiris, 1997.

Vadász Sándor: Emberek és eszmék a francia forradalomban Bp., Gondolat, 1989.

Vadász Sándor(szerk.): 19. századi egyetemes történelem 1789-1914. Bp., Korona Kiadó, 2005.

Watson, Francis: Medici Katalin élete és kora. Bp., Szépirodalmi Kiadó, 1987.

Zöllner, Frank: Leonardo da Vinci. Bp., Vince, 2002.

EGYETEMES MŰVELŐDÉSTÖRTÉNET -19-20.sz.

Booth, Martin: Az ópium története. Bp., Nyitott Könyvműhely, 2005.

Czine Mihály(szerk.): A naturalizmus. Bp., Gondolat, 1967.

Tárgytematika

Félév:	2011/12/1
Tárgynév:	Egyetemes művelődéstörténet
Tárgykód:	ANTKAA2011
Felelős szervezet neve:	Társadalomtudományi, Felnőttképzési és Közművelődési Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA17
Tárgyfelelős neve:	Szabaczký Edit

Kötelező irodalom:

- Gati, Charles:** Füstbe ment tömb Bp., Századvég-Atlanti, 1991.
- Gáti Vera - Balogh András:** Gandhi kortársak Gandhiról. Bp., Napvilág, 2000.
- Gelencsér Katalin:** Művelődéstörténet. Budapest - Salgótarján: MMI - Mikszáth, 1994
- Hobsbawm, E.J.:** A szélsőségek kora -A rövid 20. század története Bp., Pannonica Kiadó, 1998.
- Hofmann, Werner:** A modern művészet alapjai. Bp., Corvina, 1974.
- Horváth Károly**(szerk.): A romantika. Bp., Gondolat, 1976.
- Koczogh Ákos**(szerk.): Az expresszionizmus. Bp., 1964.
- Komlós Aladár**(szerk.): A szimbolizmus. Bp., Gondolat, 1965.
- Németh István**(szerk.): 20. századi egyetemes történet. 1-2. köt. Bp., Osiris, 2006.
- Nora, Pierre:** Emlékezet és történelem között. Bp., Napvilág, 2010.
- Ormos Mária:** Hitler. Bp., T-Twins, 1993.
- Ormos Mária:** Hitler, Sztálin, Bp., Pannonica, 1999.
- Ormos Mária:** Mussolini. Bp., PolgART, 2000.
- Passerini, Luisa:** A nők és a feministák története. Bp., Balassi, 2003.
- Roberts, Martin:** Európa története 1900-1973. Bp., Akadémiai Kiadó, 1992.
- Schivelbusch, Wolfgang:** A vasúti utazás története. A tér és az idő iparosodása a 19. században. Bp., Napvilág, 2008.
- Schury, Gudnur:** Éltető nedv - a vér kultúrtörténete. Bp., Pesti Kalligram, 2004.
- Sonkoly Gábor:** Nemzeti örökség - világörökség. A kulturálisörökség-paradigma. In: Czoch Gábor - Klement Judit - Sonkoly Gábor (szerk.): Tanulmányok Granasztói György tiszteletére. Bp., Atelier, 2008. 247-255.
- Tomka Béla:** Európa társadalomtörténete a 20. században. Bp., Osiris, 2009.
- Tökéczki László:** Történelem, eszmék, politika. Bp., Kairosz Kiadó, 1999.
- Vay Tamás:** A posztmodern Amerikában. Bp., Platon, 1991.
- Vass László - Molnár Magda:** A klasszikus férficipő. Bp., Vince, 2000.
- Vámossy Ferenc:** Korunk építésze. Bp., Gondolat, 1974.
- Wéber Antal**(szerk.): A szentimentalizmus. Bp., Gondolat, 1971.
- Zádor Anna:** Klasszicizmus és romantika. Bp., Corvina, 1976.

ORSZÁGTÖRTÉNETEK

- Birmingham Dávid:** Portugália története. Bp., Pannonica, 1998.
- Davies, Normann:** Lengyelország története. Bp., Osiris, 2006.
- Dawson, Raymond:** A kínai civilizáció világa. Bp., Osiris, 2002.
- Duby, Georges** (szerk.): Franciaország története I-II. Osiris, 2005.
- Fulbrook, Mary:** Németország története. Bp., Maecenas, 1997.
- Garcia de Cortázar, Fernando:** Spanyolország története. Bp., Osiris, 2005.
- Gernet, Jaqques:** A kínai civilizáció története. Bp., Osiris, 2005.
- Header, Harry:** Olaszország rövid története. Bp., Maecenas, 1992.
- Heller, Mihail - Nyekrics, Alexandr:** Orosz történelem I-II. Az orosz birodalom története. Bp., Osiris, 2003.

Tárgytematika

Félév:	2011/12/1
Tárgynév:	Egyetemes művelődéstörténet
Tárgykód:	ANTKAA2011
Felelős szervezet neve:	Társadalomtudományi, Felnőttképzési és Közművelődési Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA17
Tárgyfelelős neve:	Szabaczký Edit

Kötelező irodalom:

- Ostrogorsky, Georg:** A bizánci állam története. Bp., Osiris, 2003.
Prak, Maarten: Hollandia aranykora. Bp., Osiris, 2004.
Sellers, Charles: Az Egyesült Államok története., Bp., Maecenas, cop. 1995.
Szántó György Tibor: Anglia története. Bp., Kozmosz, cop. 1999.
Totman, Conrad: Japán története. Bp., Osiris, 2006.
Zöllner, Erich: Ausztria története. Bp., Maecenas, 1998.

RÉGIÓK, FÖLDRÉSZEK TÖRTÉNETE

- Anderle Ádám:** Latin-Amerika története. Bp., Pannonica, 1998.
Davies, Normann: Európa története. Bp., Osiris, 2002.
Fage, J. D. - Torfdoff, William: Afrika története. Bp., Osiris, 2004.
Jelavich, Barbara: A Balkán története. Bp., Osiris, 1996.
Niederhauser Emil: Kelet-Európa története. Bp., História, 2001.
Palotás Emil: Kelet-Európa története a 20. század első felében. Bp., Osiris, 2003.

Oktató: Horváth Csaba